

Bakgrund och rapporten i sammanfattning

Den nya strukturen för civilt försvar och samhällets krisberedskap trädde i kraft den 1 oktober 2022. Regeringen har gett Myndigheten för totalförsvarsanalys (MTFA) i uppdrag att under tre år följa upp och utvärdera myndigheternas implementering av den nya strukturen.

Det övergripande syftet med reformen är att stärka samhällets förmåga att hantera kriser, situationer med höjd beredskap och ytterst krig, genom att skapa tydligare ansvars- och ledningsförhållande i det civila försvaret, och att stärka samverkan inom det civila försvaret samt mellan det civila och militära försvaret.

MTFA:s utvärdering visar att strukturen är etablerad och har fört med sig flera positiva aspekter så som en ny samverkansstruktur för totalförsvarsfrågor för myndigheterna. Det finns även etablerade kontaktvägar och potentiella effektivitetsfördelar med att civilområdesansvariga länsstyrelser och sektorsansvariga myndigheter bidrar till att de systemövergripande kontaktytorna blir färre.

Roll- och ansvarsfördelningen är inte tillräckligt tydlig

Utvärderingen visar också att otydligheter i reformen är ett av de mest betydande hindren för såväl den fortsatta implementeringen av strukturen som arbetet i den. Aktörerna i strukturen söker fortfarande efter förtydliganden kring roller, ansvar och uppgifter och myndigheterna i strukturen har olika uppfattning om hur strukturen som helhet ska fungera. Störst påverkan på utvecklingen av det civila försvaret och totalförsvaret har otydligheterna mellan det geografiska områdesansvaret och centrala beredskapsmyndigheter. Det är otydligt hur dessa indelningar av myndigheter ska samspela, vilket bland annat leder till att samordningsansvaren för sektorsansvariga myndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser delvis uppfattas överlappa.

Det saknas en gemensam systemförståelse inom strukturen för civilt försvar

MTFA bedömer att bristen på en gemensam systemförståelse bidrar till att myndigheterna inte har en gemensam bild av hur de olika delarna ska förhålla sig till varandra. MTFA konstaterar även att det bakom dessa otydligheter döljer sig en större fråga, om hur ansvars- och ledningsförhållanden mellan det geografiska områdesansvaret och centrala beredskapsmyndigheter är utformat.

MTFA anser att myndigheterna själva inte kan lösa ut frågan om hur ledningsförhållanden ska vara utformade. Den myndighetsgemensamma inriktningen för samarbete inom civilt försvar som undertecknats av civilområdesansvariga länsstyrelser och sektorsansvariga myndigheter är ett viktigt steg för ökad systemförståelse. Eventuell föreskriftsrätt som nu utreds för civilområdesansvariga länsstyrelser och sektorsansvariga myndigheter skulle

Myndigheten för
totalförsvarsanalys

också innebära ytterligare en möjlighet att begrunda lednings- och ansvarsförhållanden inom strukturen. MTFA anser dock att strukturen också bör klargöras i sin helhet för att stärka systemförståelsen bland aktörerna.

Till följd av detta anser MTFA att regeringen bör komplettera reformen med ledningsprinciper som kan förklara relationen mellan olika delar av strukturen.